

Ärende: VN/1972/2020

Begäran om utlåtande om ett utkast till statsrådets utbildningspolitiska redogörelse

Lausunnonantajan lausunto

Allmänna kommentarer om redogörelsen.

Axxell Utbildning Ab (senare Axxell) anser att redogörelsen är systematisk och relativt heltäckande.

Den största svagheten ligger i att många (goda) förslag till konkreta åtgärder sannolikt inte kommer att kunna genomföras pga ekonomiska begränsningar, vilket också sammanhänger med att kostnadskrävande prioriteringar redan gjorts (förlängda läroplikten).

Livslångt lärande behandlas allmänt och gällande alla stadier i kapitel 3.6. I kapitlet om andra stadiet borde dock vuxenutbildningens betydelse och möjligheter också lyftas fram. I dagens läge är det flera vuxna än unga som avlägger andra stadiets utbildning, men ännu krävs en satsning för att svara på arbetslivets behov av arbetskraft och höja kunskapsnivån, eftersom det finns en stor grupp vuxna som saknar examen från andra stadiet.

För yrkesutbildningens del bygger redogörelsen på att nuvarande system med såväl offentliga som privatägda anordnare bibehålls och t.ex. ingen överföring av yrkesutbildningen till landskapsförvaltningen planeras, vilket är bra.

Kommentarer till kapitel 2. Vision/mål – utbildning och forskning mot 2040-talet

Axxell noterar med tillfredsställelse att redogörelsens vision (med tidsspannet 2040) tar som utgångspunkt, att utbildningens övergripande funktion är att trygga och stärka ett demokratiskt samhälle. För andra stadiet konstateras, att utbildningen skall ge de studerande en stark bildningsmässig grund så att de utvecklas till aktiva medborgare. Axxell har just inlett uppdateringen av sin egen strategi och utgångspunkterna sammanfaller till stora delar.

Andra stadiet bör, som redogörelsen nämner, kunna förändra sig enligt samhällets och arbetsmarknadens behov. Enligt redogörelsen kommer detta att kräva ändringar både i undervisningens innehåll och hur anordnandet sker, men Axxell utgår alltså i från att ändringar i anordnarnätet sker på frivillig väg.

Den förutsägbarhet i finansieringen som redogörelsen betonar och utlovar understöder Axxell varmt, i enlighet med våra krav i utlåtanden då finansieringen reformerades. Basfinansieringen bör bibehållas på minst nuvarande nivå om 70 %. Axxell understöder också redogörelsens "förväntning", att sektorn skulle få bibehålla alla de resurser som sparas i och med att årskullarna minskar, även om detta kan vara ett löfte som är svårt att uppfylla.

Kommentarer till kapitel 3.1 Småbarnspedagogik samt förskoleundervisning och grundläggande utbildning

I den allmänna utveckling som beskrivs i avsnittet om småbarnspedagogik och grundläggande utbildning noteras, ännu en gång, de sämre resultat och därmed sämre "placering" för Finland, som de senaste årens PISA-undersökningar uppvisat. Axxell anser att redan detta är ett tydligt bevis på, att de problem som sedan föreligger när (den nuvarande) läroplikten tar slut borde åtgärdas långt tidigare. Av samma orsak borde största delen av de resurser som nu satsas på förlängd läroplikt ha satsats på den grundläggande utbildningen.

Kommentarer till kapitel 3.2 Andra stadiet

Axxell håller till fullo med om att, trots de stora fördelar som den teknologiska utvecklingen och e-learning medfört, det finns allt för många studerande som inte klarar av det större inslaget av självstudier. Detta har accentuerats under corona-krisen. Behovet av individuellt stöd har därför ökat och ökar kraftigt.

Största delen av tilläggsresurserna borde därför ha styrts och styras hit, på bekostnad av en schablonmässigt utvidgad läroplikt. De goda målsättningar som finns listade på ss 24-25 i redogörelsen kommer därför tyvärr att bli svåra att nå, om inte omprioriteringar ännu görs.

I slutet av kapitlet och i målsättningarna återkommer man till hur "omfattande problem" yrkesutbildningen har vad gäller förändrade verksamhetsförutsättningar och -miljö. Kraftigt förespråkas här ändringar i anordnarnätet, dvs fusioner. Också här vill Axxell understryka att såväl samarbete som fusioner bör bygga på frivillighet och uppmuntran. Redogörelsen utlovar att ändringar skall ske med beaktande av "regionala specialförhållanden". Denna fråga är av så central natur, att här också borde ha nämnts "språkliga".

Kommentarer till kapitel 3.3 Högskolor

I avsnittet om högskolorna understryks betydelsen av att det görs betydligt lättare än för tillfället, att också efter avslutad yrkesutbildning på andra stadiet övergå till högskoleutbildning. Axxell stöder denna målsättning.

Kommentarer till kapitel 3.4 Vetenskap och vetenskaplig information

-

Kommentarer till kapitel 3.5 Fritt bildningsarbete

-

Kommentarer till kapitel 3.6 Kontinuerligt lärande – lärande under yrkeskarriären

-

Kommentarer till kapitel 3.7 Undervisnings- och handledningspersonal och övrig personal

-

Kommentarer till kapitel 3.8 Konst- och kulturföstran och -undervisning och grundläggande konstundervisning

-

Kommentarer till kapitel 3.9 Studiestöd

-

Kommentarer till kapitel 3.10 Utbildning på svenska: situation, mål och åtgärder

Axxell vill ge en eloge för att den svenskspråkiga utbildningens behov på ett föredömligt sätt parallellt beaktas i redogörelsen men understryker, att förverkligandet kräver konsekvens och fortsatt uppföljning vid genomförandet och tilldelningen av resurser.

Gällande konkret tilläggsförslag hänvisas till kommentaren ovan i avsnitt 3.2.

Kommentarer till kapitel 3.11 Lärande och studievägar för personer med invandrarbakgrund

-

Kommentarer till kapitel 4. Situationsbild och centrala förändringsfaktorer för utbildnings- och forskningssystemet. Skriv vid behov endast ett koncist allmänt utlåtande om kapitlet, och i detalj endast de viktigaste frågorna som ska kommenteras eller som eventuellt saknas.

-

Envall Monica
Axxell Utbildning Ab